

ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΗΣ

Πρώτες εντυπώσεις και σχόλια από βιβλία που απασχολούν ή πρόκειται να απασχολήσουν την επικαιρότητα

Ο Ιταλός και αυστρο-ούγγρος συγγραφέας Αρον Χέκτορ Σμιτς (1861 – 1928), περισσότερο γνωστός με το ψευδώνυμο Ιταλο Σβέβο, σε νεαρή ηλικία

THE ΧΡΥΣΑΕΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Italo Svevo
ΤΟ ΓΕΡΑΣΜΑ

Μτφ. Σώτη Τριανταφύλλου
Εκδ. Πατάκης 2023, σελ. 288,
Τιμή 13,50 ευρώ

Το μυθιστόρημα Το γέραςμα είναι το δεύτερο έργο του Ιταλο Σβέβο (Τεργέστη 1861-1928), το οποίο γράφτηκε την περίοδο μεταξύ του 1892 και 1897, δημοσιεύτηκε το 1898, πρώτα σε συνέχειες στην εφημερίδα της Τεργέστης «L'Indipendente» και αργότερα κυκλοφόρησε από έναν μικρό εκδοτικό οίκο με έξοδα του συγγραφέα. Επειδή το έργο αυτό δεν βρήκε την αναμενόμενη ανταπόκριση από το αναγνωστικό κοινό και την κριτική, ο Σβέβο αποφάσισε να παραμείνει στη σιωπή για τα επόμενα είκοσι πέντε χρόνια. Μάλιστα, το πρώτο του μυθιστόρημα Μια ζωή (1892) – με τον ίδιο τίτλο, το 1883, προηγήθηκε το γνωστό έργο του Γκυ ντε Μωπασάν το οποίο σίγουρα γνώριζε – είχε προκαλέσει το ενδιαφέρον των αναγνωστών, αν και αυτό παρουσίαζε περισσότερες αδυναμίες, γεγονός που προκάλεσε εκ των υστέρων αμφιβανία. Αυτά τα δύο πρώτα έργα του Ιταλο Σβέβο διάβασε ο Τζέιμς Τζόυς και τον ενθάρρυνε να συνεχίσει να γράφει και να εκδώσει, το 1923, το ψυχολογικό μυθιστόρημα Η συνείδηση του Ζίνωνα, το οποίο υπήρξε η αφορμή να προσεχθούν εντέλει από τους κριτικούς και το αναγνωστικό κοινό τα προηγούμενά του έργα. Σημαντικό ρόλο έπαιξε, ωστόσο, και η θετική κριτική που έγραψε ο Ευγένιος Μοντάλε για τη Συνείδηση του Ζίνωνα, που είχε ως αποτέλεσμα να επανεκδοθεί Το γέραςμα στο Μιλάνο το 1927.

Η ιστορία του μυθιστορηματος Το γέραςμα – δια-

θέτει πολλά αυτοβιογραφικά στοιχεία και ομοιότητες με το έργο Μια ζωή – έχει ως κεντρικούς ήρωες τον Εμίλιο και την Αντζολίνα, δύο εντελώς διαφορετικές προσωπικότητες. Ο πρώτος, που είναι υπάλληλος και έχει λογοτεχνικές φιλοδοξίες, ζει πληκτικά με την αδελφή του στην Τεργέστη όταν θα ερωτευθεί την Αντζολίνα, μια απλή, λαϊκή και όμορφη κοπέλα, η οποία ωστόσο γνωρίζει πώς να διασκεδάζει και να χειραγωγεί τους άντρες. Ο Εμίλιο, αδρανής και παθητικός καθώς είναι, αναζητεί εμμονικά την ευχαρίστηση κοντά σε μία γυναίκα που δεν είναι ειλκρινής και δεν χαρακτηρίζεται για τη συναισθηματική της σταθερότητα. Ανίκανος να κατανοήσει και να αντιδράσει σε όσα συμβαίνουν γύρω του, παρασύρεται από τα συναισθήματά του και βυθίζεται όλο και πιο πολύ στη νοηρότητα και στο χάος των αντικρουόμενων σκέψεων και επιθυμιών του. Από την άλλη, η αδελφή του, η Αμάλια, αργοπεθαίνει καθώς καταφεύγει στη λήψη αρωματικού αιθέρα για να ανακουφίσει τον συναισθηματικό της πόνο, όταν αντιλαμβάνεται ότι ο έρωτάς της για τον φίλο του αδελφού της δεν βρίσκει ανταπόκριση. Η στάση της μοιάζει με αυτήν του πρωταγωνιστή του έργου Μια ζωή, που κι αυτός αυτοκτονεί, ανίκανος να προχωρήσει στη ζωή του. Στο τέλος, ο Εμίλιο καταφεύγει στα παιχνίδια της φαντασίας του συνδέοντας τις δύο εντελώς διαφορετικές γυναικείες προσωπικότητες, με την όμορφη Αντζολίνα να αποκτά στοιχεία από τον χαρακτήρα της ευσεβούς και αξιοπρεπούς αδελφής του.

Σ' αυτό το έργο, όπως και στα υπόλοιπα του Ιταλο Σβέβο, η δράση είναι περιορισμένη και τα γεγονότα περιστρέφονται γύρω από το μοτίβο του έρωτα ή της εμμονής του πρωταγωνιστή για μια συναισθηματικά ασταθή γυναίκα, αλλά και της ανικανότητάς του να δημιουργήσει στέρεες προσωπικές και φιλικές σχέσεις.

Ο τίτλος του μυθιστορηματος μπορεί να παραπλανήσει τον αναγνώστη, καθώς οι ήρωές του είναι γύρω στα τριάντα. Μήπως, όμως, η διαδικασία της ενηλικίωσης και του «γεράσματος» παραπέμπει περισσότερο στην ψυχολογική στασιμότητα των πρωταγωνιστών, που παραιτημένοι παραμένουν κλειστοί στον εαυτό τους, ανίκανοι να δράσουν και να αλλάξουν προς όφελός τους τα δεδομένα όπως συμβαίνει όταν βρίσκεται κανείς στη δύση του βίου του;

Η μετάφραση είναι πολύ καλή, ωστόσο ο εμπειλιπτής θα έπρεπε να προσέξει και να σημειώσει τον τίτλο της «ρομαντικής επικής τετραλογίας του Ρίχαρντ Βάγκνερ» (σελ. 159), ο οποίος δεν αναφέρεται.